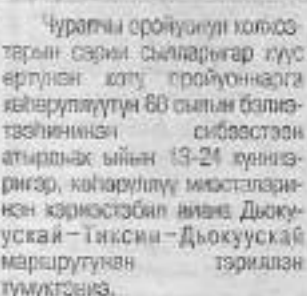

ХОТУ ХААЛБЫТ БАР-ДЬОММУТ

Улусса хоту көһөрүлүү кыттылаахтарын уюсай мууннактарынан, республика үрдүк салалтатыгар туруорсууларга олоһунан, бийлиги сый, бас ийиң 4 күндүр "1942-1945 сс. Чугалгы оройуонун көһөрүүгө нэбилээннэ363 олоһулаабут ноноту толгуууга обин дьаһаллар тустарынан" СР Президеңа В.Шыро- бйаара тахсыбыта. Бу 7 муун- наах бйаахтан биридэстэригэр көһөрүлүү мизстэлэринэн баулананн үстүгүнү терийкэргэ ийиллибита.

Саамтай элбэх айлангачны
Чуралчны улуулугтар тиксэр –
78-лар, Дыкуускай куораттан
– 27-лар, Мэнгэ-Хангалстан –
8-тар, Намтан – 7-лар, Ньурба,
Сунтар, Тэатта, Амма, Уус Ал-
дан улуустарыттан 2-лии, Горь-
кий, Алдан, Өлүкүмэ уонна
Самло улуустарыттан Сиирдии
Иерүлүу кыттылаахтара ба-
лар.

доснын депутата А.И.Пономарева, Чувашын түмсуутун председатели, Туймазада-Нефть НК генералнай директора И.К. Макаров, Улс, социалнай сайдым, министерствотын элжиттаах үлэһиттэрэ, журналистар хором, үлүм айаанга этэнгэ сүлхэн эргилээн кэлэллэртэр истиг бадарыылары этэн атаардылар. Көһөрүлүү кыттыһаахтарын аагытыттан көһөрүлүү историктын үрөтин бэлэүүн чилиһинэн үлэлэбиг П.П.Флегонтов Өлүөнэ арууһунан устууну тэрийэн ынтан эрэр Президентига, Правительствога барба-махтал тылларын эттэ. Кунус 12 часкаа Өлүөнэ аруу биир саамай комсомольбалык, үс палубалаах "Демьян Бедный" теплохода сыалтаах дыаакыр көнтөһүн көтөбөн, курсун тус хоту тутар. Диберкадагга атаара кирибит дыом илимпирин далбаатаан мараа аяангга атаара хааллылар.

Көһөрүлүү историктытан биллэринэн, олус үгүс киһи өлүүтэ-сүтүүтэ Кэбээйи ороойуугар бэлиэтэнэр. 1945 сыллаахха мана Чурапчы 2,5 тыһынчаҕын таһа киһилээх 18 колхоз көһөрүлүн абыллыбыт. Кинилэри Таас-Түмүккэ, Бакарга итинэнэ Хатырык-Хомого килитэ-сүөлүтэ суох бизнэс сүөкээбиттэр. (Сыппаралар өссө төгүл чуолкайданаларынан, орок ииэстэлэргэ үрүкү сыппаралары аҕала сатаабыттан, Astori).

Угунмалыт бастахы күлүгэр, южно 11 часка Бастахы Сигитэ Арылларын түбэһинэн аайыбытыгар Ка-базийга эирибит колхозтарга алаан, дстан-саяан аайым муууталара буолла. Маана колхозка багыгы буталаһыга үлүлээбит И.И.Ксенофонтон, доһнуорбохто оёо савастара аасып А.П.Мухомаев, Т.Н.Амосов ахтыллары онтордулар.

Нонгуу кун, атырдах ыйын 14-гэр, сарсымарда Сангаарга тохтоотубут. Кэбсэйн улуулун дьахталатын бэйһылыга А.А.Гуляев салайааччылаах делегация биэрэктэн хэс дэ моторканан кинеси төлөххдэ кэссэр.

рыттан эһиги дэринг ку-
турбангытын, ааслат-арахпат
аһыгытын үлэстэбит. Ытык
кырдаабыс Сугурун Смолло-
он этэн турардаас. Чурапчыла-
ры куус өртүмэс келерүү курдук
улгаан ирдээн. Кайа сиригэр,
арааһа, хаһан да буолбатаҕа
буолуо, дикан. Төрөөбүт алаас-
тарыттан тэинтиллэһ, жолу кэ-
лэн тонгон-хатан. ачыктаан су-
орума суолгаһыт дьон эрзи-
дэрин-мунгарыт, тыһынаах
ордубуттар иар сүгүгэрин хас
биирдэмбит өйүүр. Эһиги исто-
рия кырдыккаһыт сыане-
лэһытын иһин туусорсуулар-
гыт сарайы сэлтэхтэ.

Көһөрүлүү кытгылаахтары
ын ааттарыттан Т.Н. Аммосов,
М.И.Терюгин харда тылы этти-
лөр. Карсуңа кэлбит Сангаар
бөтүлүдүн "Дүөгөз" куулубун
чмизиннэрэ, жинилэр ортолоругар
Чурапчыттан тартууток
М.Е.Ермолаева, К.П.Протопо-
пова, Ф.И.Черноградская,
Е.С.Ильинска уюмга Н.Н.Сме-
танина айынан иһэр
көһөрүлүү кытгылаахтарын
Кэбээин соботунан, кы-
мылган, саха деггизсэтинин
куддизалтало.

Төгрөгд бичээхэд хэсгээр кыага суруунам, Сангаарга көнөрүлүү пазматынныг уурарга өснөгү, Чурагчы бурун көрсүлз ийрбэт делегацияга туттардыбыт, Сангаарга 2 чаас устата тохтоон баран салгы Эдигээнгэ үгүнүбүт, Төннөн ийэн Кэбээни улууһун Таас-Тумулугар анаан-минээн тохтоон ааһыахтаахпыт.

Айангаатархлыг үлс сууца-
тыгар, атыдхьх млын 15
күнүгэр, саронараа Эд-
иэгэнгэ тогтоотубут. Стре-
ложа үрэх тэрдүтэн үлүсүл
бахылыга И.Н.Аммосов усна
Эдигэнэн үлүлүн бахылыга
Н.Н.Нижноров паромунан ки-
нон көрүстүөр.

манлык бытым хатыламматын
бөлігизен П.П.Флегентов,
С.И.Слепцов Эдыкзизиге
олжосубут бир дойдулажалыт
көһөрүлүү кыттылааба
А.Д.Пестркова о.д.а. тыл атти-
зир.

Улуустар баһылыктара
М.Аммосов, Н.Никаноров
көһөрүлүү ыар сыяларыгар
арзын-кышалдыны тэнгиз
үлөстөбүт Чуралчы, Эдыгээн
донуң добордуу сыйыаннара-
бигэттик олохууруктаарын
белгилээн түрүн, кэриэстэбиллэр
күннэригэр кытта кэлбит Чу-
ралчы көһөрүлүүтүн сорох
кыттылыахтарыгар грамота-
ры, махтал суруктары туттар-
дылар.

Эдмүгээн улуутун дшаһал-
тага, бичдмннээн дэно Чу-
ралчыга тууллар мемориалга
харчынан көмөлөсүүттэрин
хэйзэн да бэлэстимир наада.
Аны биир махталнаах түгэн —
манна көһөрүллүүгэ кэлэн
өлөрбүл сирдэриттэн көмбүн
ааттаан-суоллаан туран санга
мемориалга кутулуохтаах буу-
р, көһөрүллүү историятыгар
сыһыаннаах ахтылары
өйдөбүмүктэри тутарбыта
ра буолар. Эйбэстик, итти
сыһыаннаан көрсүбү Эдмүгэ-
энмит дэонугар-сэргэтигэр
баһымба, махтал тылларын
этин туран күнүс 2 чаастан
айыммыт салгына.

Улууспут саҥа талыммыт баһылыга Иннокентий Николаевич Амосов бэйэтинэн тийэн кэлэн көрсүбүттэн, билсэн барбытыттан бары даһаны астынныбыт, үрдүбүт, кининэн кизэн тутта санзатыбыт.

Көһөрүллүүгэ Эдигээн
оройуонугар барыта 634
хатааныстыба, 1864 киһи кэл-
бигиттэн 259 киһи сор суолла-
нан, хоргуйан суһултара.

Бу хэвцэс Эдмундзон оройу-
нугар киран спорбут колхоз
сирдэрин – Нэгэжэрэн, Талха-
таагын, түн Натаараы сагыла-
аагыбыт, Билгыры төлхөд
кариосабын бэлэстэн үлүннүк
гудоктаан ааста. Төнүү айда-
мыгыгар Натаараба тохтуу
сүлдэыхаахтыт. – Алан
салганаа.

ринтин кэмигэр Прибалтика республикаларыттан тыһын-чанан юһи департациналанын, көһөрүлгөн калэн олорбуттара, эрэйи-кыһабыны көрсүбүттэрэ. Бийиги доминутун кытары биир өлүүм көрбүттэрэ. Манна Прибалтикадан калэн өлбүттэр кэриэстэрингэр 1989 сыллаахха пазматыннык туруоруллубута.

Бу хэрэгсэбэл айданыг Дюкский хуоратан 50 чилинээк "Тентарас" дигэн литовецтар обшестволарын сайлайачыта Р.А.Трофименко (Бурбайте) сэлдэжста. Регина Антонова бигр дойдудэктарын хэрэгсэтаригар сүүргээн тыннаах сибсокоми, Литватан адалылыбыт бусуу ууран, үмэни уматта, дьонноро көмүлүбүт кылэбылэтаригар тахса сырхыта. Манна чуралчылар азгарытлан М.М.Мартынов кылгас ахыы тылы эттэ. Бу кэнигтэн көһөрүлүүгэ кэлэн үлэлэбит хэрэгсэтар азгарыгтар венек, төрүт бусу үүрүлүнэ. Культура дьэстигэр элэстоскороу кылары көрсүлүү тэлиминэ.

Сүлдүмталаан келип бөһүлэлтэрбинигэр тохтобул бирикмэтэ төһө да кытаһын иһин, билэр дьонноохтор, аймактаахтар көрсөн, билсэн аастылар.

Быков Тумуугар 3 час тохтоон баран, күнүс 12 часка билигини тэжээн илэр бэртээхэй бэйлэлэх хаар манган аал-быт биэрэктэн тэйдэр-тэжээн мидаба олоор.

Этэргэ дили, муннубутунан муорага анныллыныбыт. Лэптөөтөр муоратарынан 5 час үстата бигэтэн, бу күн киһэ 5 чааска Тиксинитэри Муора португар дьаахырытын түһэр-
либит.

Айан кыттыллахтарын порпка Булун улуутун дыһалтатын баһылыга А.Д.Иванов, дыһалта аппаратын элэһтээх үлэһиттэре, байыаннай чаас саллааттара, уус-уран самодельность кыттыллахтара кэрэстиилэ.

Улус даяагатай нь

кыягастык билиминизерен баран чуралчылары куус өргүзүн көлөрүү омсолорун азмнна. Манна, Булут оройлунугар кэмбит колхозтары хоту джон төгө кыялларынан, тукс бээр дарынан көрсүштүррин билинээр туран, Чуралчы джоно сарини смаларыгар балыгы бултаагынгга, түүлээксэ фронт сакаалын толорууга эрдээктик, дьулурдаагыт үлөлээбиттеринин махтанна, Чуралчы уонна Булут улууустара добордохуларга историческай сиберистээгин сыналалаан, итилер түмүктөрүнэн бэйзтин уураагынан хоту көлөрүллүү кыттынаахтарыгар: Р.Р.Абрамова, М.М.Мартьяуска, Н.М.Матвеева уонна П.Н.Осрибинга Булут улууту Бочуоттаах гражданнын аагы илэрэн туран, дастабырланнаагы, туксэ илгилээр аныгы дохсун ытыс тиаалын ортоугар тутартаага, сорохтор грамоталарынан, махтаа суруктарынан билинээчилэр. Делегациябыт салайааччыта, улууслуг ветерандарын сэбиктин председатели Л.Д.Берашкова көрсүстэ

бил аялын хазмыгын билдүүнээр, олохгоохторго итг-истиг кэрсүүлэримэр нахтэнна. Отгон нагараада-лэмимтар аагартан педагогический үлэ ветерана Р.Р. Абрамс хэрда, махал тлын улуус даялгатын аагыг аадрыстаа.

Улук хоту, муустаах муара
модьоботугар – Тиксингэ бэрт
сылгастык тохтоон аастарыт
хоту дойдү – айыгас-сайыгас
дьонун сылаас сыһаннарын
биллибит, сурахпитинэн
итэҕэйдимбит, олһунныбит.

Улус башына Афанасий Доросеевич Чурапчыга көтөрүлүү 60 сылын белгилешкен декадагагыр тийиэм диген эренкердэ. Бейатин дьахталатын улэһиттарин кытыры порпа кырын ырааткылытыгар диэри атаага кэллэ.

Ити курдук Өлүкүз Эбэбит
муоралымы көрсүтүр Тиксини
буорутар үктэн, булзваннам-
мыт дьаңалларга кыткан, Улуу
Кыайы пааматынчылар венюк
ууран, буор кутан, санзабытын
ситен, айыммыт багтан.

баһылыға кэрмәстабил аянын кыттылаахтарын орто оскула аковай сазалатыгар көрсүтүүтө олус истигник, үмүтлүбүткүк баала.

Афанасий Дорофеевич
байзтин улуутун олокуттан

агарын түмүктээн, хоту талын
бабул сүлүүт дьоммуну буур күт-
тарыгар сүтүрүйэн айаммыт их-
кис түлүмүзүр түрүннүбүт.

КЭРИЭСТЭРИГЭР СҮГҮРҮЙЭН КЭЛЛИБИТ...

5. КУҢҮҮРГЭ

Атырдыах ыйын 18 күнүн эрэннэ устан, Куҥуүргэ нөҥүө сарсыарда 10 чааска тийдибит.

Көһөрүлүү 50 сылыгар туруоруллубут өйдөбүнчүк-паа-матинныкка көһөрүлүү кыттылаахтара Н.М.Матвеев, А.И.Павлова уонна У.И.Аржаков ахты оҥордулар. Дойдубуттан илдьэ кэлбит венюктуун урдубут, буюрбутун үйэ саас хаалардыбыт.

Культура дьэстин таһыгар олохтоостор ураһа туруоран көрүстүлэр. Самодеятельность кыттылаахтара эбэрдэ концерт көрдөрдүлэр. Эбэрдэ тылы Куҥуүргэ Уус-Алдантан кэлэн олохсуйбут, ветеран идэлээх, билигин нэһилик ветераннарын сэбиэтин председателинэн үлэлиир М.Е.Босикова, биликтэн Кылаантан барбыт П.Н.Скрябин ахты оҥордулар.

Куҥуүргэ нэһилик историйн кэспир музейга сырыттыбыт. Манна дабаган эттэхэ, сыдыбыт улуустарбыт киин-каригэр Эдыгээнгэ, Тиксингэ таһа бириэмэ ордорунан, элэс да курдук буоллар, хотуту

вакылта. Бүгүн бу хойоонун ки-ни доҕоро П.П.Флегонтов ах-та. Прокопий Петрович хас би-ирдии манна көмүс уңуохтара көмүлүбүт дьон ааттарын аат-таан туран ахты оҥордо. Кини кэниктэн тыл эппитэр ийэлэ-рин, аҕаларын, балыларын, убайдарын, аймах билэ дьон-норун долгутуулаахтык ахтан-санаан ахтылар. Кинилэргэ сүгүрүйүү сирин биллэрэн төрөөбүт алаастарын ытык бу-рун уурдулар. Балаачча тэйичи мыраанга дьоннорун уңуохта-ра хараллыбыт мистэтигэр тахса сырыттылар. Натаараба бу үрэх аатын ылыммыт балык-таһынынан дьарыктанар об-щина сайылаан олорор.

Салайааччылар Н.И.Пет-рова, киин кэргэн А.А.Шема-ков айан кыттылаахтарын тоһуйа көрүстүлэр. Дэлэни ас-таах-үөлүлээх остуолу тардан күндүлэстилэр. Биһиги ытык сирбитин көрүөхтэрэ-истиэхтэ-рэ, араҥаччылаахтара дьон Наталья Ивановага уонна Афанасий Афанасьевичка эрэ-бит үлэхэн.

Кэриэстэбил айаныгар кэл-бит Хайахсыт дьонноро кэс-тыларын суруйан тиир дьааһыкка уган балык остуол-

Р.А.Иванова уо.д.а. тыл этти-лэр. Кэбээйилэр көһөрүлүү музейыгар анаан элбэх ма-тырлаахтары, ахтылары би-эрэн ыттылар.

Китээнгэ көрсүбү айам-мыт бүтэһик көрсүлүүтэ бу-олор. Уус-уран самодеятель-ность кыттылаахтара эбэрдэ концерт биздидилэр. Биер он-нук ырыанан-тойугунан алгыс атаара хаалылар биһиги Кэ-бээйибит дьонно.

Көрсүөхкө дьир, чуралчы-лар кыһалдыларын, чуралчы-ларын тэҥнэ үлэстибит, олох-хо дуулуурдарынан кыайымы уһансыбыт, хоту улуустарбыт оҥолуу үөрүннээх олохтоох дьонноро. Эһигини үмүсүтүт эрэ суоҕа. Ытыктыгар түһэрэн ылан көрсүбүкүтүн, ытыктылаах сыһыангытын. Этэҥнэ олорун, дьоллоох бу-олун!

8. КӨҮӨРҮЛҮҮ КЫТТЫЛААХТАРА АЙАННАРЫН ТУЛУНАН

Николай Афанасьевич Фе-дорюк — Алдан улуутун дьаһал-таһын эппиттэх үлэһитэ, СР норуотун хайааһыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ.

тельствотыгар, Үлэ, социаль-най сайдыы министровоты-гар, Чуралчы улуутун дьаһалта-тыгар, айаммыт делегациятын салайааччыгар Любөө Дмитриевна Барашиковага, Чу-ралчы бар дьонугар махтана-бын.

Спиридон Петрович Илларионов: — Мин ийэм, Илларио-нова Прасковья Петровна, сүүрбэ сэтэ сааһыгар Ната-раба муус устар ый 19 күнүгэр 1944 сыллаахха марафоннык майдан өлбүтэ. Үс оҕо тулаа-ах аҕабыттан хаалбылыт. Убайым Мишэ, балтым Маша дойдубуттар эргилэн кэлэн баран сотору өлүтэлээбиттэрэ.

Садак отунан үүмүт үрдүк мыраан сирэйигэр кылаабына ыраактан көстүбүтэ. Онно биер кини уңуора үрк-үркүк соҕус-тук турара.

Аҕам эрийдэх чинг-чанг ту-гулаах кини бөрөбинини түөрт кырылыы сүөрөн, сакалыы үс ирээт маһынан, маһын төһөсөтөлөөн, бэрт бөбүтүк оҥорбут эбит. Кыра киркэс оҥорон саайбыт. Үөлээ кэрдик-ис мас үрдүгэр чарас тааска ыһыанан охсон суруйбута кини ааҕар тына дьэрэлиэ сытар. Күн ийэм барахсан быралбан ыраах дойдуга сытабын. Бэйэригэр толук түһэн оҥолор-гун өлөр өлүүттэн быһаан ылан баран, бу таас бээрээхэ хааларын! Ийэм уңуосун бу-луом дьон эрэл түүх да суоҕа. Долгуйдум, ытаһыһым.

Ийэм уңуосун булулу-нан, көһөрүлүү суолунан круиз тэрийэн ытааччыларга, "Демьян Бедный" теплоход ко-мандатыгар сүлүктээх бэйэм сүгүрүйэн туран үлэхэн махтал-бын тирдэбин.

9. КУЛЬТУРНАЙ, СЫННАТАР ТЭРЭЭНИННЭР

Айан быһаһын тухары көһөрүлүү кыттылаахтара теплоходка элбэх көрсүлүүлэ-р, боскөдөһөргө, бичэрдэргэ, концерттарга сырыттылар. Ос-туол оһон-ууларыгар — дуобак-ка, сазымаака, баэрыска күрэхтэстилэр, кинэ көрдүлэр. Быһатын эттэхэ, мунчаара, сылааргылы түһэр түгэни-чэһи билбэккэ хас би-ирдиилэр дуһула, астына ай-аннастылар. Культурнай-маас-сабай дьаһаллары тэрийиңгэ Дьоккуускайтан эстрада госу-

дарственной театрын артиһа, поэт, мелодист Сергей Попов, Опера уонна балет театрын со-листка Роман Березкин, Бар-дара Савина барсыбыттара. Кинилэр культура үлэһитэ Ай-талина Смирнова илэһини-нэн-сабалааһынынан концерт-най программага кыттынылар. Спортивной дьаһаллары тэрийиңгэ Иван Оконешников, Александр Попов түбүгүрэн үлэстиптэр. Социальной комүскал управлениетытан барбыт Прасковья Елисеева, Анастасия Васильева быһыл Шепкин аатынан училищени бүтэрэн кэлбит Руслан Тара-ховский, Александр Филиппов бары биер коллектива түмсөн, бары биергэ үлэлээн кырдыаһастарбыт истин мах-талларын ылаактарын ылы-лар.

Роман Романович Абрамов председателилээх 7 чилиэнээх айан сүбэтэ, ханнык түүх дьаһаллар ытыллыахтас-тарын эрдэттэн былааннаан атта-ран иһэр.

Айаннырбыт устата "Сүгүрүйүү" дьон истинэ хайатын 5 күмүрээ тахсан ый-анна. Маныах редколлегия чи-лиэннэрэ Андрей Васильевич Гоголев уонна Петр Петрович Кондратьев ис-сүрэхтиртэн ылан үлэстиптэрин хайаан да бөһүтүбүт.

Элбэх хонуктаах үлүн айан хас биердии киникэ ураты үм-үлүлүбүт үтүө өйдөбүл хаалы-ларынан үчүгэй. Биһигини кыт-та СР народнай суруйааччыта Николай Алексеевич Лутинов Тиксингэ дьир уһуна, тоһору сыдыһыахтаах кини Дьоккус-кайга кэлиэхтээх Россия су-руйааччыларын көрүү тэ-рээһинигэр төннүбүтэ. Кинини кытта айаннаан иһэччилэр көрүлүүлөрө олус интэ-риэһинээх истини кытты-лыбыта.

Хоту көһөрүлүү кыттыла-ахтарын Россия народнай ху-дожнигы Афанасий Петрович Мунчаахов, СР үтүөлээх ар-тиһин Спартак Иванович Сле-цови, ученайлары Петр Петро-вич Кондратьев, Алексей Алексеевич Никольев, Советс-кай-хайааһыстыбанын үлэһит-тэри СР норуотун хайааһыс-тыбатын үтүөлээх үлэһиттэрин Николай Афанасьевич Федоро-ва, Анатолий Васильевич Еф-ремов, Михаил Михайлович Мартынов кытары

көрсүлүүлэр буютумалылар.

12 хонук устата дьэ-уот, хайааһыстыба түбүгүн үмүк билиги ветеранарбыт барах-саттар сирэйдин-харахтын сэргэхсийэн, элбэҕи билэн-көрөн кэллилэр.

Маннук үлүн айаны тэ-рийэһиннэрэ Республика үрдүкү салаалатыгар, ууус дьаһалтатыгар махталла-рыт. Махтаналлар айан са-лайыт ут, сүт ветеранарын сэбиэтин председателигар Лю-бөө Дмитриевна Барашико-вага, бу айыңга сыдыһыт үлэһиттэр Марина Прокопье-вна Спиридоновага, айан ус-тата дойдубуларын туругун көрбүт, сүбэстэбит эмтэстиптэ-раттарыгар Евдокия Спиридо-новна Осиповага, "Демьян Бедный" теплоход капитаныгар Александр Васильевич Лок-мингэ уо.д.а.

Чуралчы колхозтары хоту оройуоннарга күөс өргүтөн көһөрүлүүтүн 60 сылыгар аһаммыт Дьоккуускай-Тиксин-Дьоккуускай көһөрүлүү мистэ-ларинэн айаммыт атырдыах ыйын 24 күнүгэр Суоттууларга Норуоттар Доһордоһууларын музейын харуунан түмүктэнэ.

Бу айаннаан сыдыһы — кэ-риэстэбил күнүрээ. Хоту тий-эн суорума суолаһыммыт тыһыанан дьонмут сырдык кэриэстэрингэр сүгүрүйүү. Ки-нилэр ааттарын үлэһиттик, ис-тория тырдыктаах сирэйин арыллы.

Бу айан кэлэр кэнчээр ич-чакка кэс тылы этин, аһы үлэһиттэн сыһа дьаһалы-сыһы таһыбатын дьон ыһарын, түмүгэр, хотуту Кэ-бээйи, Эдыгээн, Булуг уонна билигин Чуралчыбыт улууста-рын доһордоһууларын, би-иргэ үлэстэринин салгы олохтоон буолар.

Төрөттий КАРДАШЕВСКАЯ, Россия Журналистарын Соһуон чилиэнэ, "Маарыкчаан" телестудия редактора. Дьоккуускай — Тиксин — Дьоккуускай. Атырдыах ыйа, 2002 с.

Хаартыскаларга айан тутамтиртэн.

(Бүтүүгэ бэчээттэннэ).

дойду олоһун-дьаһаһын, урук-кутун, билигинитин кэспир музейга сырыттыбыт дьон эти-эх тустаахпыт.

Куҥуүргэ күнүс 2 чааска теплоход дьааһырын көтөбөн, салгы өрүгү өксөйө уһуна.

6. НАТААРАБА

Айаннаабылпыт ахсыс су-укатыгар атырдыах ыйын 20 күнүгэр, күнүс Эдыгээн улуутун Натааратыгар тохтоон аастыбыт.

Манна Хатылаан нэһилик-гэр "Хайахсыт" комхозтан 127 хайааһыстыбата 394 киһилээх ийрэн олорбут мистэтэ. Ол аас-туор сылларга көһөрүгэ кэбиттэртэн 117 киһи өлбүтэ, бу иһигэр 29 ыал иминин эстэр ыар дьыл-баламмыттара. Ната-ара үрэх мырааныгар 10 сыл-лаарыга туруоруллубут үс кы-лаарыах остуолбада кэриэстэ-бил кутурбааннах митинэ буол-ла. Эмиэ 10 сыл анараа өрүгэр билигин туруоруу түгэ-нигэр, билигин кэриэстэтигэр ох П.П.Борисов — Боротуока Бүтүр бэйэтин суруйбут хойоон олус долгуһун туран

баларыгар ыһаатылар. Биер колхозтан сүүһүнэн кини өлбүт Натааратын аһыт суола-иһэ хаһан да эргиллибэт дьон са-наалаах теплоходка кириэн, Өлүөнэ эбэбитин өксөйөр ай-аммытын салгыыра туруну-бут.

7. БУЛУУ ӨРҮС ТӨРДҮГЭР

Атырдыах ыйын 22 күнэ. Та-ас Тумус Кэбээйи оройуонун сирэ-уста. Көһөрүлүүгэ аҕал-дыллыбыттар манна сүөхүл-либбиттэрэ. Бу оройуонга кэ-лэн ыар сүтүү көрсүбүтүгэр кэриэстэһин бу өрүс Өлүөнэ түһэр мистэтигэр Таас Тумус утарыта уңуор Китээнгэ ытылыһа. Манна айан кыт-тылаахтарын Кэбээйи улуутун баһылыга А.А.Гуляев салайаач-чылаах делегация көрсөүрү күүтэн олорор.

Митингэ Кэбээйигэ көһөрүлүүбүтүгэр ааттарын И.И.Коенофонтов, Е.Р.Софро-нов уо.д.а. ахты оҥордулар. Кэбээйи улуутун олохтоосторун ааттарын дьаһалта баһылы-га А.Р.Гуляев, ууус историйн үөрэттинэн дьарыктанар

— Сахабыт сирин кизан ду-лунан, Өлүөнэ эбэбит үлүн аар-тыһынан, — сир-туом тутуһу-лан, кэриэстэбил мистэларин-нэн көһөрүлүү сиртибэлэрин үйэтигэрэ истинэа хаһар "курус санаа сүгүлөрдөөх, ха-рах уулаах айан" түмүктэнэн эрэр. Биер санаанан, биер ытыл түмүсүнэн мэлдьи көмүсүлээх сыдыар үчүгэй да эбит. Норуот маастара Анна Николаевна Григорьева туру-орбут сахалыы иһин быһаһа-ката дьон сөҕөрүтүн ыһыан-ыла. Онтон кини алгыс өтөн бардыһа, Үлүг айымартан үтүө санаа, үлүг илгэ, барба махтал чэпчэһэ үлэһиттэн ку-тулларга дьыл.

Чуралчы көһөрүлүүтүн үйэтигэрэ Сангарга чуралчы-лар, кэбээйилэр үлэһиттэри Тойон Сарга турбута. Дойдубар Хатылыга "Кыһыл Сизмэ" кол-хоз олорор иһи таас паама-тынныктар сэрим кыттылаах-тарыгар, көһөрүү сиртибэлэ-ригэр анаан мин быһаччы кыттыбынан, салайыһынан оҥоруллубуттарынан кизан тү-табын.

СР Президенигар, Прави-

